

Jaarbericht 2019

2019, een goed jaar voor praktijkgericht onderzoek

In 2019 zijn belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van het praktijkgerichte onderzoek in Nederland. Regieorgaan SIA bracht samen met het ministerie van OCW en de Vereniging Hogescholen de publicatie *Verkenning toekomst praktijkgericht onderzoek* uit. Met de publicatie is een gezamenlijke visie ontwikkeld voor het werk van Regieorgaan SIA in de komende jaren. Ook reikten we de eerste Deltapremies uit. De premie is een nieuwe onderzoeksprijs voor lectoren en hun onderzoeksgroep. In 2019 bouwden we verder aan de versterking van de kennisketen als partner van het Kennis- en Innovatieconvenant 2020-2023. Over deze en andere onderwerpen leest u meer in dit jaarbericht. Veel leesplezier!

De eerste Deltapremies uitgereikt!

In 2019 reikten Regieorgaan SIA en de Vereniging Hogescholen voor het eerst de Deltapremies uit. Deze nieuwe toonaangevende prijs is een erkenning voor lectoren die met hun onderzoeksgroep een waardevolle bijdrage leveren aan de samenleving. Premiewinnaar Anneloes van Staa (Hogeschool Rotterdam) onderzoekt hoe jongeren met een chronische ziekte de stap naar volwassenheid succesvol kunnen zetten. Betere kantoren en steden die gezond gedrag bevorderen zijn het onderzoeksterrein van de andere premiewinnaar Mark Mobach (Hanzehogeschool Groningen). Beiden ontvingen uit handen van minister Van Engelshoven een sculptuur en € 500.000 om hun onderzoek verder vorm te geven.

L.INT-regeling uitgebreid

In 2019 zijn de mogelijkheden om lectoren bij instituten aan te stellen uitgebreid. Hogescholen kunnen nu naast de NWO-instituten, samenwerken met KNAW-instituten, rijkskennisinstellingen en TO2-instituten. Met de L.INT-regeling (lectoren bij instituten) maakt Regieorgaan SIA het mogelijk om verbanden te leggen tussen het fundamentele en praktijkgerichte onderzoek. Rutger Leukfeldt is één van die L.INT-lectoren. Hij is lector cybersecurity aan de Haagse Hogeschool en tevens senior onderzoeker bij het Nederlands Studiecentrum voor Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) van NWO. Hij onderzoekt de impact van cyberaanvallen op het midden- en kleinbedrijf.

De onderzoeker

RAAK-award voor Meerwaarde met Mosselen

Het onderzoeksproject Meerwaarde met Mosselen van HZ University of Applied Sciences (Zeeland) won in november 2019 de RAAK-award. Onderzoeker Jildou Schotanus en haar team ontwikkelden droogvallende mosselbanken die een bijdrage leveren aan kustbescherming, het verhogen van biodiversiteit én de mosselproductie. De RAAK-award wordt jaarlijks feestelijk uitgereikt tijdens het SIA-congres. Met deze prijs geeft Regieorgaan SIA toonaangevend praktijkgericht onderzoek een podium, om zo een impuls te geven aan de bekendheid en kwaliteit van praktijkgericht onderzoek.

Meer impact op onderwijs en praktijk met Top-up

Sneller lichamelijk herstel en minder psychische klachten bij vrouwen na een bevalling. Met dat doel ontwikkelde Zuyd Hogeschool modules waarmee zorgverleners en cliënten gezamenlijk besluiten over de zorg bij de bevalling. Met een financiering uit de Top-up-regeling van 2019 maakt de hogeschool een scholingsaanbod voor alle verloskundigen in Nederland. De regeling zorgt voor extra impact op het onderwijs of de praktijk. In 2019 kregen 34 onderzoeken deze financiering.

Take-off hbo: van onderzoek naar marktintroductie

Tussen een goed idee voor een product en daadwerkelijke marktintroductie zitten vele stappen. Onderzoekers van Hogeschool Van Hall Larenstein ontwikkelden in 2018 het model voor een stapelbare steen, waarmee een kunstmatig koraalrif gebouwd kan worden. Vanuit de Take-off hbo regeling maakte Regieorgaan SIA in 2019 de productie van de stenen mogelijk, zodat afnemers de werking in de praktijk kunnen zien. Dit brengt de marktintroductie een stuk dichterbij. In 2019 startten 22 projecten met een haalbaarheidsstudie vanuit Take-off hbo.

Afbeelding: Moreef

RAAK-PRO voor ontwikkelen nieuwe toepassingen

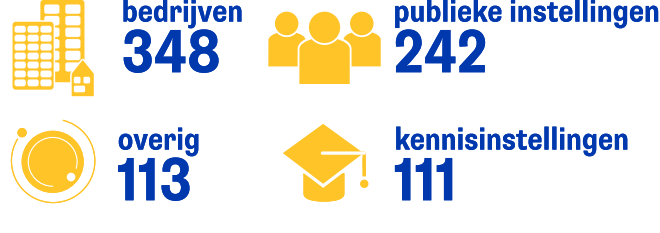
Kunststof uit vliegtuigen verdwijnt nu nog vaak in de verbrandingsoven omdat het niet gerecycled kan worden. Het lectoraat Lichtgewicht Construeren van Saxion ontwikkelde in 2019 een methode om er een nieuw, sterk én licht materiaal van te maken, dat weer in de vliegtuigindustrie bruikbaar is. Regieorgaan SIA maakte het onderzoek mede mogelijk vanuit de RAAK-PRO-regeling. Saxion werkte in het onderzoek onder andere samen met GKN Fokker en het ThermoPlastic composites Research Center (TPRC).

Ondernemen met onderzoek

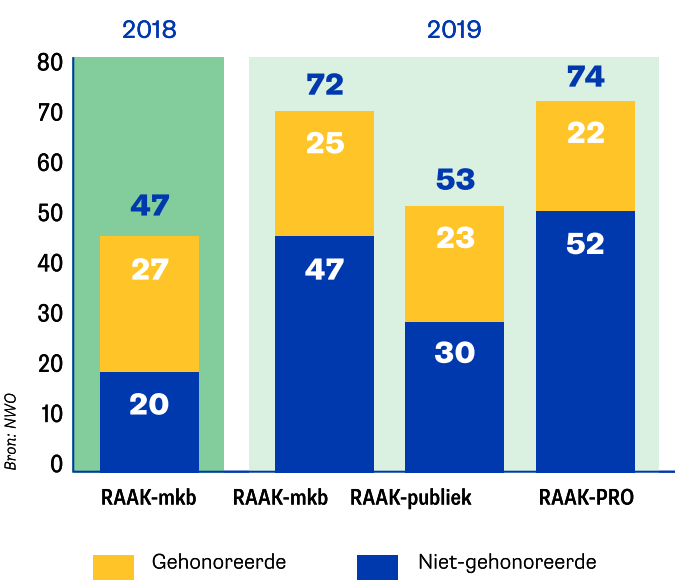
Continuïteit en betrokkenheid

RAAK is sinds 2005 uitgegroeid tot een stevig programma dat de volle breedte van het onderzoek van hogescholen financiert. Het programma is themavrij en kent drie verschillende regelingen: RAAK-mkb, RAAK-publiek en RAAK-PRO. Door de continuïteit en kwaliteit van het programma waarborgt het een bestendig netwerk van betrokken samenwerkingspartners. Zij participeren in de projecten via cofinanciering, zowel in uren als in geld.

Samenwerkingspartners in 2019 bij gehonoreerde RAAK-projecten

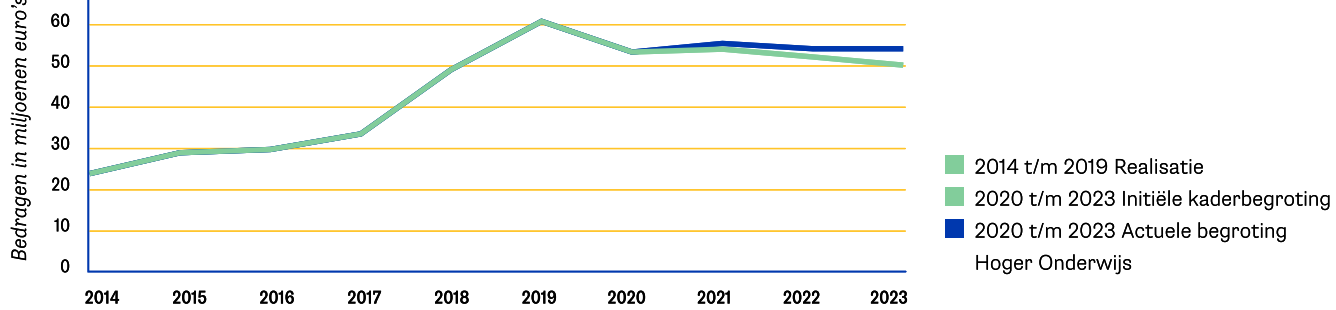

Aantal aanvragen en honoreringen RAAK in 2018 en 2019

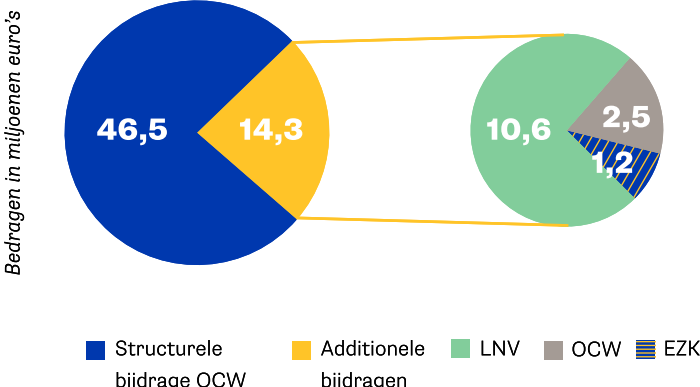

Het jaar 2019 was, anders dan 2018, een besluitjaar waarin projecten zijn gehonoreerd binnen de RAAK-publiek en RAAK-PRO regelingen.

Budgetontwikkeling Regieorgaan SIA 2014-2023

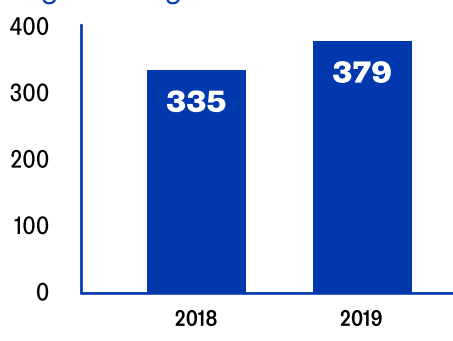

Budgetopbouw 2019

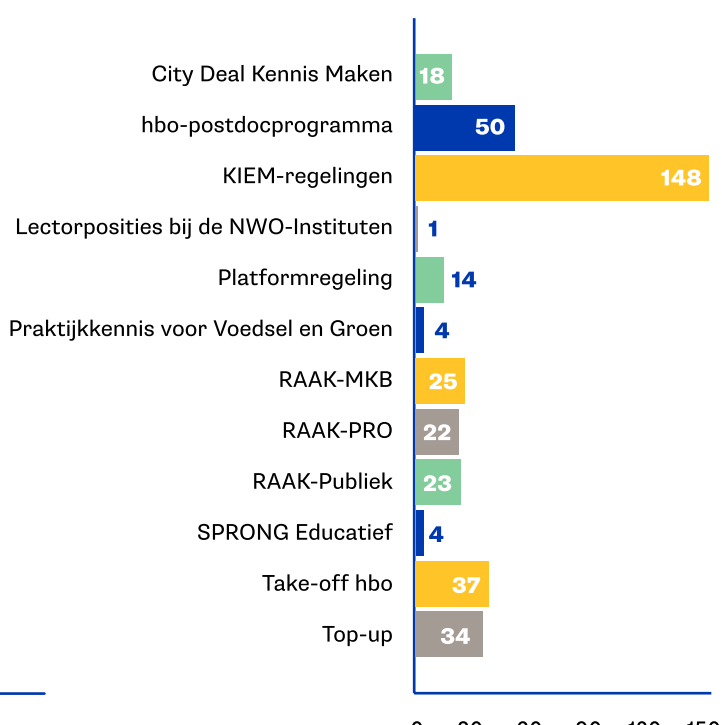

* De via het ministerie van OCW ontvangen additionele bijdrage bestaat uit:
 • een bijdrage van het ministerie van LNV voor de uitvoering van het programma Praktijkkennis voor Voedsel en Groen;
 • extra geld van het ministerie van OCW voor het hbo-postdoc-programma en de City Deal Kennis Maken;
 • een bijdrage van het ministerie van EZK voor het programma GoChem.

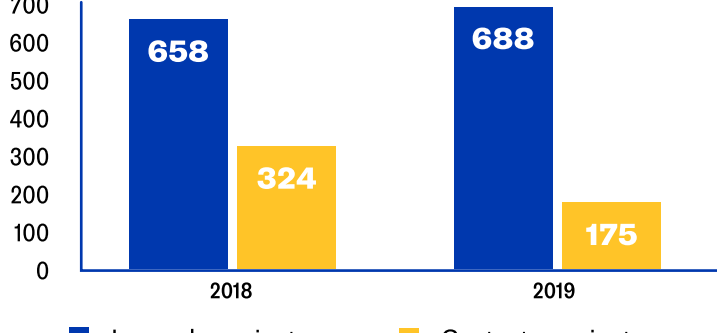
Totaal aantal honoreringen 2019, afgezet tegen 2018

Aantal honoreringen in 2019, uitgesplitst naar subsidieregeling

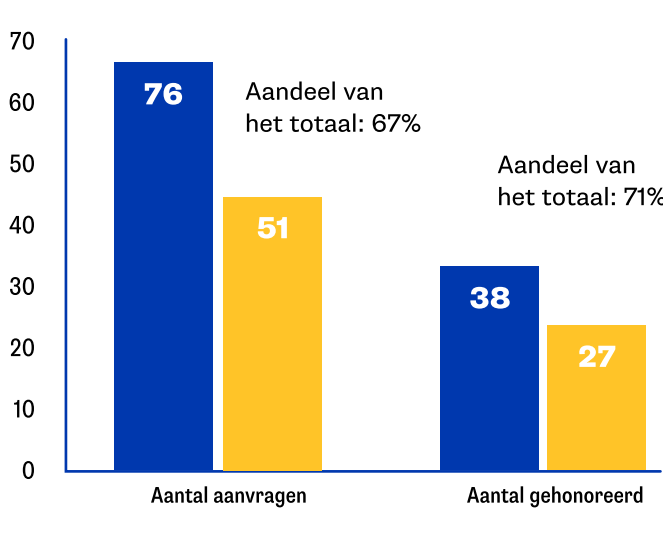

Totaal aantal lopende en gestarte projecten in 2018 en 2019

Jaartal is jaar van subsidiebesluit. Het aantal gestarte projecten in 2019 is lager dan in 2018. Dit is deels te verklaren doordat veel projecten van de regeling KIEM-hbo eind 2019 zijn gehonoreerd.

Betrokkenheid hogescholen bij samenwerkingscalls in 2019

Hogescholen en samenwerkingscalls

Regieorgaan SIA stimuleert ook thematisch onderzoek op een breed terrein van maatschappelijke vraagstukken. Middels zogeheten 'samenwerkingscalls' stelt SIA samen met partners budget beschikbaar voor onderzoek op deze terreinen. In 2019 waren hogescholen betrokken bij 51 aanvragen voor financiering uit een dergelijke call. Daarvan werden 27 gehonoreerd.

Het ging om de volgende nieuwe calls in 2019 en partners:

- Smart Culture II: NWO, domein Sociale- en Geesteswetenschappen (SGW)
- Cybersecurity: NWO, domeinen SGW en Exacte en Natuurwetenschappen (ENW)
- Duurzame Living Labs II: ministerie van Infrastructuur en Milieu, TKI Dinalog, NWO-SGW en ENW
- Living Labs in the Dutch Delta: NWO-ENW
- Maps4Society: NWO, domein Toegepaste en Technische Wetenschappen (TTW)
- Learning communities: NWO-SGW, NWO-Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek, Techniek Nederland

Samenwerken in onderzoek

Stevige impuls Regieorgaan SIA in Kennis en Innovatie Convenant

In november 2019 ondertekenden een groot aantal organisaties, samen met staatssecretaris Mona Keijzer, het Kennis en Innovatie Convenant (KIC) 2020-2023. Doel is het bevorderen van innovatie in het mkb, de gezondheidszorg, de landbouw en de energiesector. Praktijkgericht onderzoek is een motor voor innovatie en daarom gaat Regieorgaan SIA een langjarig commitment aan met de door de overheid vastgestelde missies en draagt jaarlijks 18 miljoen euro bij aan het KIC. Ook de hogescholen investeren jaarlijks 32 miljoen euro. Zo gaat het praktijkgerichte onderzoek aan hogescholen een grote bijdrage leveren aan innovaties die nodig zijn om maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden.

Foto: Arenda Oomen Fotografie

Lectorenplatforms: de kracht van samenwerking

Lectorenplatforms bundelen de krachten van lectoren van diverse hogescholen. Met hun onderzoeksagenda geven zij antwoorden op de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken. Zij vormen een aanspreekpunt voor andere onderzoekers in de kennisketen en zijn ook gesprekspartners voor bedrijven, maatschappelijke instellingen en overheden. In 2019 ontstonden twee nieuwe platforms. Lectorplatform Domein Applied Science (DAS) brengt lectoren bij elkaar rond vraagstukken van de toegepaste natuurwetenschappen. Verder hebben ICT-lectoren zich verenigd in PRIO, Praktijkgericht ICT-Onderzoek.

Themaonderzoeken Voedsel en Groen van start

Hoe zorgen we voor terugkeer van biodiversiteit in onze graslanden? En hoe gaan we zorgvuldiger om met meststoffen? Innovatie in de landbouw is een belangrijk en actueel thema. In september 2019 startten hogescholen daarom met onderzoeken naar duurzame veeteelt en bodembeheer. Dit onderzoek wordt mogelijk gemaakt vanuit het programma Praktijkkennis voor Voedsel en Groen. Een programma dat in 2018 werd opgezet door Regieorgaan SIA, het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de vier hogescholen met agrarische opleidingen (Van Hall Larenstein, Aeres, Inholland en HAS). Landbouwminister Carola Schouten trapte de samenwerking af in januari 2019.

En verder

Innovaties testen op een festival

Rolstoelgebruikers vallen op festivals vaak buiten een gesprek. De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht ontwikkelde een uitschuifbare zitting in het wiel van de rolstoel. Hierdoor kunnen mensen op elk moment op gelijke hoogte naast de rolstoelgebruiker zitten. Samen met Innofest geeft Regieorgaan SIA dit soort projecten de kans om hun prototype te testen op festivals. Ook een TukTuk-ambulance voor ontwikkelingslanden en Plantje Bandje, een compositiebaar festivalbandje met bloemzaad erin werden in 2019 getest. Ze deden dat onder andere op de Zwarte Cross, Noorderzon en de TT in Assen.

Adviesraad: geef aandacht aan internationalisering

Hogescholen doen steeds vaker onderzoek met Europese subsidies en buitenlandse partners. En dat is goed voor de kwaliteit en de impact van praktijkgericht onderzoek in Nederland, zo stelt de onafhankelijke adviescommissie van Regieorgaan SIA. In 2019 adviseerde de commissie daarom meer aandacht aan internationalisering te geven. Bijvoorbeeld door buitenlandse partners toe te staan binnen de huidige regelingen. In 2020 maakt Regieorgaan SIA naar aanleiding van het advies een beleidvisie op internationalisering van praktijkgericht onderzoek.

Ambities voor de toekomst

Het ministerie van OCW, de Vereniging Hogescholen (VH) en Regieorgaan SIA brachten in 2019 de stand van zaken van het praktijkgerichte onderzoek aan hogescholen in kaart en deden een verkenning naar de toekomst. Voor de lange termijn staan twee ambities centraal: praktijkgericht onderzoek aan hogescholen is volwaardig geïntegreerd in ons (regionale, nationale en internationale) kennisecosysteem en hogescholen zijn toegerust op hun rol, met duurzame en effectieve onderzoeksgroepen. De verkenning was belangrijke input voor de Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek van het ministerie die begin december verscheen. Het dient als basis voor het beleid van Regieorgaan SIA en de Vereniging Hogescholen.

De stand van Praktijkgericht Onderzoek in Nederland

Vooruitblik

Het coronavirus heeft Nederland in 2020 in een nieuwe werkelijkheid gebracht. Hoe de situatie zich de komende periode ontwikkelt, is op het moment van schrijven onduidelijk. De voortgang van het praktijkgerichte onderzoek in deze periode, heeft een hoge prioriteit voor Regieorgaan SIA en NWO. Juist nu de dagelijkse praktijk vraagt om nieuwe oplossingen, blijkt de waarde van het onderzoek dat in en met de praktijk wordt gedaan. Zo blijkt het onderzoek REACH (REhabilitation After Critical illness and Hospital discharge) naar de klachten van ic-patiënten na ontslag uit het ziekenhuis, meer dan ooit actueel. Het onderzoek werd mede mogelijk gemaakt door Regieorgaan SIA.

2020-2023. En binnen ons netwerk gaan we een extra impuls geven aan de dialoog over de identiteit en de doorontwikkeling van praktijkgericht onderzoek. We leveren een actieve bijdrage aan de totstandkoming van het digitale Nationaal Platform voor Praktijkgericht Onderzoek én lanceren onze website in het najaar van 2020.

De eerste maanden van 2020 stellen ons voor nieuwe, verwachte uitdagingen. Ik ben ervan overtuigd dat we ook in de komende moeilijke periode, in goede samenwerking met de hogescholen en onze netwerkpartners, van betekenis kunnen zijn voor actuele vraagstukken.

Huib de Jong, waarnemend voorzitter bestuur Regieorgaan SIA

Meer informatie: regieorgaan-sia.nl, @kennisbundel
 Postadres: Postbus 3021, 3502 GA Utrecht

Winthontlaan 2, 3526 KV Utrecht
 030 - 633 14 56, secretariaat@regieorgaan-sia.nl

Regieorgaan SIA is onderdeel van NWO, Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

